

LA CASA RULL de Domènech i Montaner, a Reus

Natàlia San José Gispert, Arquitecte Tècnic

Benet Meca Acosta, professor EPSEB-UPC

Juny 2011

Vida i obra de Lluís Domènech i Montaner

Lluís Domènech i Montaner, és l'artífex de la Casa Rull. És per això, que dedico aquest apartat a conèixer una mica més de la seva vida i obra.

Arquitecte barceloní que va destacar en el modernisme, i a la vegada va dedicar gran part de la seva vida a la política com veureu més endavant.

1.1. Infància

Neix a Barcelona el 27 de desembre del 1849, (moltes biògrafs el situen en 4 dies abans o en l'any 1950).

Fill de Pere Domènech i Saló, un important enquadernador, i de Maria Montaner i Vila, provinent d'una família benestant de Canet de Mar.

La seva infància té lloc en un barri antic de Barcelona, on viu i va a l'escola, Escola Galavotti, el carrer Nou de Sant Francesc, cantonada Escudellers. Era el segon fill de la família en la qual els homes es dedicaven, a continuar el negoci editorial o enginyeria.

1.2. Formació i vida social

El 1866 finalitza el Grau de Batxillerat en Arts, obtenint qualificacions notables en les matèries històriques i de Geografia. Posteriorment, ingressa a la Universitat, al carrer del Carme.

Coincidint amb la fundació de l'Escola Politècnica, que separa els estudis de mestre d'obres dels d'arquitectura, s'inicia en el camp de l'arquitectura. Cursa les primeres assignatures, però al no ser tan reconeguda aquesta nova titulació, al 1871 decideix, davant la voluntat del seu pare, decantar-se per la enginyeria i finalitzar els estudis.

Posteriorment, reprèn els estudis d'arquitectura a l'Escola d'Arquitectura de Madrid, on rebrà la formació basada en la influència dels estils històrics, singularment mudèjar i el mossàrab. Allí coneix a Vilaseca, un dels seus socis dels inicis de la seva carrera com arquitecte, i Artur Mèlida i Ricard Magdalena, amb els quals col·laborarà més tard.

Un cop aconseguit el títol d'arquitecte, obté una beca per estudiar a Roma, a l'Acadèmia de Belles Arts, però molt aviat, la mort del seu pare, el fa tornar a Barcelona i acaba els estudis al 1873.

El 1875 es casa amb Maria Roura i Carnestoltes, també de Canet de Mar. Aquesta unió serà la causa i la conseqüència de la seva gran vinculació amb Canet de Mar. Domènech va voler col·laborar més endavant amb el embelliment del poble, amb projectes com el de la Casa Roura, per parents de la seva dona.

Al mateix any de l'enllaç amb Maria, inicia el seu treball com a professor de l'Escola de Barcelona.

El dia 28 de febrer de 1878 la revista La Renaixença, que es convertiria en diari posteriorment, es publicava un article de Domènech i Montaner "En busca de una arquitectura nacional".

El fet que un jove acabat de graduar-se reflexionés sobre principis arquitectònics tan contundents, sobtava, però s'explica perquè era un home culte i totalment al dia dels fets culturals arquitectònics que es produïen a Europa.

1.3. Projectes arquitectònics destacats

El seu primer projecte important sorgeix al 1879, l'Editorial Montaner i Simon. En plena meditació sobre les possibilitats d'una nova arquitectura. L' "Editorial" és un projecte, que al ser d'àmbit familiar, gaudeix de gran llibertat.

Al 1887, enllestida l'obra de l'Editorial, i després de petits treballs de reformes, construeix el Teatre Principal de Canet de Mar, l'Ateneu Catalanista.

Les seves primeres obres importants són el Cafè Restaurant al parc de la Ciutadella (1887-1888) construït amb motiu de l'Exposició Universal, totes elles realitzades a Barcelona; amb aquestes obres va aconseguir

Domènech, malgrat la seva extraordinària joventut, introduir-se en els ambients més elitistes de l'arquitectura catalana.

Tota la producció arquitectònica pertanyent als seus primers treballs, junt amb el desaparegut gran Hotel Internacional de l'Exposició Universal (1887-1888; construït en seixanta-tres dies), es podria considerar ja adscrita al Modernisme de la Renaixença, moviment artístic d'exaltació catalanista amb caràcter marcat polític, i anticipat dels moviments d'avantguarda europeus.

Domènech va projectar i va dirigir posteriorment el Seminari de Cometes a Santander (1889-1899), l' Institut Pere Mata a Reus (1897-1919) i tres obres a Barcelona que van obtenir en els seus respectius anys el premi anual de l'Ajuntament al millor edifici aixecat a la ciutat: l'Hospital de Sant Pau (1901), la reforma de la Fonda Espanya (1902-1903) i el Palau de la música (1905-1908). En aquesta última, considerada la seva millor realització, es donen cita tots els elements principals del moviment modernista català: parets recobertes amb mosaics policromats, rajoles decorades amb motius i relleus dissenyats per Domènech, vidrieres de colors, fastuoses làmpades de vidre i metall, escultures de pedra falsa pintades de blanc, de grans proporcions, i englobades dins de l'estructura arquitectònica, etc. Aquestes obres constitueixen els seus treballs de major complexitat.

Domènech i Montaner va ser, a més, autor d'importants edificis d'habitatges particulars a Barcelona: la Casa Roura a la Riera de Sant Domènech (1889-1890), la Casa Agustí al carrer Roger de Flor (1893), la Casa Thomas al carrer Mallorca (1895-1898), la Casa Fuster al Passeig de Gràcia (1908-1910) i la restauració del Castell de Santa Florentina en Canet del Mar (1907-1909). Altres feines d'interès, realitzats fora de Barcelona, són el Gran Hotel de Palma de Mallorca (1902-1912) i quatre cases particulars, tres d'elles situades a Reus, de les que parlarem més

endavant: Casa Rull (1900), Casa Navàs (1901-1907) i Casa Gasull (1911), i una a Olot: la Casa Joaquín Solà. La seva última obra, realitzada entre 1915 i 1920, va ser la reforma de l'actual convent Montsió , a Barcelona.

A més de la seva producció arquitectònica, va publicar tractats professionals *Il·luminació solar dels edificis* (1877) i *Acústica aplicada a l'arquitectura*, monografies històriques i artístiques, i estudis i investigacions de diversa índole, tot això combinat amb una incessant activitat política, que li va portar a la presidència de l' Unió Catalanista en 1892 i diputat per Barcelona entre 1901 i 1905. Aquesta activitat li va proporcionar un indubtable pes específic en el plantejament de la seva arquitectura, en la recerca d'un estil autònom català.

1.4. Cronologia biogràfica

En el següent apartat es cita la biografia de Lluís Domènech i Montaner i alhora marcat en gris i cursiva, els fets històrics més significatius de Catalunya.

- **1849:** Neix el 27 de desembre a Barcelona.

- *1865: Barcelona i Tarragona queden comunicades per tren. Epidèmia de còlera. L'Estat espanyol evacua Santo Domingo i en reconeix la independència.*

- **1865-66:** Estudis de batxillerat a l'escola Galavotti i de segon ensenyament a l'Institut Provincial de Barcelona.

- **1867-70:** Estudis a la facultat de Ciències de la Universitat de Barcelona; va obtenir el grau de llicenciat en Exactes.

- **1868:** *Revolució de Setembre, destitució d'Isabel II, comença el Sexenni democràtic. L'Estat adopta la pesseta com a unitat monetària.*

- **1870:** Funda la "La Jove Catalunya" conjuntament amb Àngel Guimerà, Pere Aldavert i Martorell, Joaquim Riera i Bertran, Josep Roca i Roca, L, Francesc Matheu i Fornells, Josep Pella i Forgas, Ramon Picó i Campamar i Antoni Aulèstia i Pijoan. Primer partit polític obertament catalanista, amb matisos radicals. Propugnava la instauració de l'autonomia catalana.

Nova constitució estatal. Victòria republicana a les primeres eleccions amb sufragi universal masculí.

- **1870-73:** Estudis d'arquitectura a l'Escola Superior d'Arquitectura de Madrid. Fa també l'examen d'ingrés a l'Escola Especial d'Enginyers de Madrid.

El general Prim mor en un atemptat. Amadeu de Savoia, nou rei de l'Estat espanyol. 1871:Es comença a publicar La Renaixença.

- **1873:** Rep el títol oficial d'arquitecte, el dia 13 de desembre. Viatja per Europa, amb el seu company i amic Josep Vilaseca.

Abdicació d'Amadeu de Savoia i proclamació de la Primera República estatal. Es construeix a Barcelona la primera central termoelèctrica estatal. Inauguració del Ferrocarril de Sarrià.

- **1874:** Fa oposicions per obtenir la beca de "pensionat numerari" de l'Acadèmia de Belles Arts de Roma. La inesperada mort del seu pare fa que les abandoni. **Projecte per al monument funerari a Anselm Clavé**, en col·laboració amb Josep Vilaseca.

Cop d'estat del general Pavía, es restaura la monarquia borbònica amb Alfons XII. Comença l'etapa d'expansió econòmica a Catalunya coneguda com la Febre d'Or.

- **1875:** Es casa amb Maria Roura i Carnestoltes. Inicia la seva funció docent a l'Escola d'Arquitectura, l'any de la seva creació a Barcelona.

- **1876:** Col·labora amb Josep Vilaseca en el primer disseny del cambril de la Mare de Déu de la Bonanova, Barcelona. Casa de pisos a la Ronda Universitat de Barcelona.

S'acaba la Tercera Guerra Carlina. Nova constitució estatal.

- **1877:** Catedràtic (1877-96) de les assignatures "Aplicacions de les ciències físico-naturals a l'arquitectura i ventilació d'edificis", i "Coneixements, manipulació i fabricació de materials". Es presenta, conjuntament amb Josep Vilaseca, al concurs de la Diputació de Barcelona, per al "Concurso de Proyectos para la construcción de un edificio destinado a las Instituciones Provinciales de Instrucción Pública".

"L'Atlàntida", de J. Verdaguer, premi als Jocs Florals. Guerra russoturca als Balcans.

- **1878:** Casa-torre per a Francesc Simón a Gràcia.

Enllaç ferroviari amb França a Perpinyà.

- **1879:** Guanya el "Concurs de les Institucions Provincials", en col·laboració amb Vilaseca (el projecte no es va realitzar).

Es funda el PSOE en la clandestinitat. La plaga de la fil·loxera comença a afectar les vinyes catalanes. Valentí Almirall crea el primer diari en català: El Diari Català. Primer tramvia de vapor a Barcelona.

- **1880: Projecte i construcció de l' Editorial Montaner i Simón, Barcelona (1879-85).** Casa per a Adela Domènech i Lluís Furguí, Barcelona.

Fundació del Partit Liberal Fusionista de Mateo Práxedes Sagasta.

- **1881:** Dibuixa la capçalera per al diari *La Renaixensa*. Mantenidor dels Jocs Florals.
Primer govern de Sagasta. La Renaixença passa a ser diari. Publicació de La Vanguardia i L'Avenç.

- **1882:** Ingressa al Centre Català.

Valentí Almirall funda el Centre Català. Comença la construcció de la Sagrada Família.

- **1883:** Avantprojecte d'emplaçament per a la Nova Duana de Barcelona (platja dels Pescadors).

Segon Congrés Catalanista. Continua l'avanç de la fil·loxera, que arriba al Maresme i al Vallès.

• **1887-88:** Ingressa a la Lliga de Catalunya. Reforma la façana del taller de Jaume Amigó, Barcelona. **Projecte i realització de l'Ateneu Catalanista** a Canet de Mar. És nomenat acadèmic numerari per la Reial Acadèmia de Ciències Naturals i Arts de Barcelona. És nomenat arquitecte-director de la secció cinquena per a la direcció de les obres de l'Exposició Universal de Barcelona (30 de juny de 1887).

Treballs per a l'Exposició Universal (**Projecte i realització del Cafè-Restaurant, Hotel Internacional** (desaparegut). **Reforma de la Casa de la Ciutat**). Diploma i medalla d'or pels serveis realitzats com a director de les obres. Diploma i medalla d'or pels treballs d'arquitectura, concedits pel Jurat Internacional.

Hotel Internacional, Vista de l'època.

La fil lloxera arriba al Penedès. Comença la construcció de la façana de la catedral de Barcelona.

· **1988:** *Fundació de la Unió General de Treballadors (UGT). Exposició Internacional de Barcelona.*

· **1888-89:** President de la Lliga de Catalunya.

· **1889:** Presideix l'acte d'homenatge a Joaquim Rubió i Ors. Palau Montaner, a Barcelona. **Casa Roura, a Canet de Mar. Reforma de la Casa de Dolors Rabassa, Barcelona.** Traçat de la via transversal de Barcelona. Treballs a Comillas, Santander: projecte de reforma del cementiri de Comillas; reforma del Seminari Pontifici; làpida sepulcral del primer marquès de Comillas. Monument a Antonio López. Creu per al panteó de la família Piélagos, al cementiri de Comillas. "Fuente de los tres caños", al centre de la vila.

L'anarquisme comença l'acció directa a Catalunya. Fundació de la Unió Catalanista. Construcció de la Torre Eiffel.

· **1890:** Edifici per a Maria Montaner, Barcelona.

Per primera vegada, vagues i manifestacions del Primer de Maig a Barcelona. Sufragi universal masculí a l'Estat. La fil loxera arriba al Camp de Tarragona. Primera exposició dels pintors modernistes catalans Santiago Rusiñol i Ramon Casas.

· **1891:** És nomenat membre de la Junta Tècnica Municipal de Museus de Belles arts, Indústries Artístiques i Reproduccions, de Barcelona. És nomenat vocal del jurat del Premi Martorell de 1892.

Fundació de la Unió Catalanista. Aranzel proteccionista a l'Estat. Fundació de l'Orfeó Català.

· **1892:** President de la Unió Catalanista (Bases de Manresa). Projecte d'un estudi per a Jaume Capmany, a Barcelona.

Aprovació de les Bases de Manresa. Aixecament anarquista a Jerez.. Santiago Rusiñol organitza a Sitges la Primera Festa Modernista.

· **1893:** Reforma de la Casa de Matilde Sellarés, Barcelona. Casa Agustí, Badalona.

Atemptats anarquistes contra el general Martínez Campos i al Gran Teatre del Liceu.

· **1894:** Projecte per al monument a Jaume el Dissortat, a Balaguer (no realitzat).

Sis anarquistes executats a Montjuïc. Prat de la Riba i Pere Muntanyola publiquen "Compendi de la doctrina catalanista".

· **1895:** President dels Jocs Florals de Barcelona. **Projecte i realització de la Casa-taller de tipografia Josep Thomas.**

Discurs presidencial de Guimerà a l'Ateneu, en català. Acabament de la línia del ferrocarril Perpinyà-Vilafranca de Conflent.

· **1897:** Projecta i realitza l'Institut Pere Mata, a Reus (acabat l'any 1919). Substitueix el titular i director de l'Escola d'Arquitectura de Barcelona Elies Rogent i Amat.

Assassinat de Cánovas del Castillo. Inauguració de la cerveseria Els Quatre Gats. S'estrena "Terra Baixa", d'Àngel Guimerà. Fructuós Gelabert realitza la primera filmació catalana, "Baralla en un cafè".

· **1898:** Primera presidència de l'Ateneu Barcelonès, curs 1898-99. Forma part de la "Comissió dels 5 Presidents" en el missatge a la Reina Regent.

Guerra de l'Estat espanyol amb els EUA i pèrdua de les darreres colònies transoceàniques (Cuba, Puerto Rico i Filipines).

· **1899:** Ingressa al Centre Nacional Català. Dibuixa la capçalera de *La Veu de Catalunya*. Projecta la làpida sepulcral de la família Valls i Vicens, cementiri de Montjuïc, Barcelona.

Govern conservador de Francisco Silvela i el general Polavieja. Primeres emissions de Ràdio Barcelona. Fundació del Futbol Club Barcelona.

· **1900:** És nomenat director de l'Escola d'Arquitectura de Barcelona. És membre fundador de *La Il·lustració Llevantina*. **Ampliació de la Casa de Bartomeu Nogueras, Poble Sec, Barcelona. Projecte i realització de la Casa Rull de Reus.**

Llei de protecció de la dona i els menors treballadors a l'Estat. Es comença a publicar el setmanari afiliat a la Unió Catalanista "Joventut". Fundació del Reial Club Esportiu Espanyol. S'organitza a Els Quatre Gats la primera exposició individual de Picasso.

· **1901:** Ingressa a la Lliga Regionalista. Diputat a Corts per Barcelona: candidatura dels "Quatre Presidents". Acadèmic de la Reial Acadèmia Provincial de Belles Arts de Sant Jordi, de Barcelona. **Projecte i realització de la Casa Navàs de Reus. Projecte de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, de Barcelona.** (1a fase de construcció: 1902-1912). Premi de l'Ajuntament com a millor edifici de l'any.

Fundació de la Lliga Regionalista. El catalanisme triomfa a les urnes. La vaga de tramvies de Barcelona es converteix en una vaga general..

· **1902: Casa Lamadrid, a Barcelona. Reforma i decoració de la Fonda Espanya de Barcelona**, premi de l'Ajuntament com a millor treball de decoració de l'any. **Gran Hotel de Palma de Mallorca. Reforma de la Casa de l'Ardiaca** per convertir-la en seu del Col·legi d'Advocats de Barcelona. Dictamen sobre l'estabilitat i reforç dels pilars de la cúpula central del temple de la Mare de Déu del Pilar, conjuntament amb August Font i Carreras.

Comença el regnat d'Alfons XIII. Reconeixement del dret de vaga. Mor mossèn Jacint Verdaguer. Vaga general a Barcelona per reivindicar la jornada de vuit hores.

· **1903:** Participació en el Primer Congrés Universitari Català. Reelegit diputat a Corts per Barcelona. És nomenat acadèmic corresponent de la *Real Academia de Bellas Artes* de San Fernando de Madrid. Reelegit president de l'Ateneu Barcelonès el curs 1903-04, i fins al 1914. **Monument al Dr. Robert, de Barcelona. Casa Lleó Morera. Premi al millor edifici de l'any.**

Govern de Maura. Domènec Martí i Julià és nomenat president de la Unió Catalanista. Tercera Festa Modernista.

· **1904:** Dibuixa la capçalera d'*El Poble Català*. Se separa de la Lliga Regionalista. Vicepresident i membre del Comitè Permanent del VI Congrés Internacional d'Arquitectes a Madrid.

Aparició del catalanisme republicà. Atemptat contra Maura. Llei del descans dominical.

· **1905: Reforma de l'antic Palau de Sabassona**, per a la nova seu de l'Ateneu Barcelonès. **Projecte de la Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Santander. Palau de la Música Catalana, a Barcelona. Premi al millor**

edifici de l'any.

Inauguració de la línia Sarrià-Barcelona, primera línia electrificada de l'Estat.

• **1906:** Panteó de Jaume I, a la catedral de Tarragona. Panteó dels infants i reis d'Aragó (no realitzat).

Neix la coalició Solidaritat Catalana. Enric Prat de la Riba publica "La nacionalitat catalana". Fundació del Centre Català Republicà. Entra en vigor l'aranzel proteccionista. Neix el noucentisme amb les obres d'Eugeni d'Ors, Miquel Costa i Llobera i Josep Carner. Primer Congrés Internacional de la Llengua Catalana.

• **1907: Restauració del Castell de Santa Florentina, a Canet de Mar.** Reforma de Barcelona. Zona I: Via Laietana.

Victòria de Solidaritat Catalana. Prat de la Riba és elegit president de la Diputació de Barcelona. Es funda l'Institut d'Estudis Catalans. Santiago Rusiñol escriu "L'auca del senyor Esteve". Picasso pinta "Les senyoretes d'Avinyó".

• **1908: Casa Fuster, a Barcelona.** Reforma dels Salons de la Cambra Oficial de Comerç i Indústria de Barcelona.

Derrota electoral de Solidaritat Catalana.

• 1909: Disseny de la copa que la Jove Catalunya va oferir a Àngel Guimerà en el seu homenatge.

Setmana Tràgica, vaga general i insurrecció popular en contra de la guerra del Marroc. Repressió militar. Dimissió de Maura .

• **1911: Casa Gasull, a Reus.**

Aprovació de les bases de la Mancomunitat de Catalunya. Creació de la Biblioteca de Catalunya.

- **1913:** Monument de Joan Maragall, Parc de la Ciutadella de Barcelona. Reforma de la Casa de Joaquim Solà, a Olot. Bodega Cooperativa, a l'Espluga de Francolí.

Aprovació del projecte de la Mancomunitat. Intent d'assassinat d'Alfons XIII. Pompeu Fabra estableix les normes ortogràfiques de la llengua catalana. Segona Guerra Balcànica.

- **1915:** Mas Casanovas, a Esplugues de Llobregat (acaba el projecte iniciat per Antoni M. Gallissà).

Creació de la xarxa de biblioteques populars de Catalunya.

- **1920:** Cessa per jubilació com a director i catedràtic en actiu de l'Escola d'Arquitectura de Barcelona. És nomenat director honorari amb veu i vot al claustre. El diputat republicà Francesc Layret és assassinat a Barcelona. Eugeni d'Ors deixa la direcció d'Instrucció Pública per tensions en la direcció cultural de la Mancomunitat.

- **1921:** Ingressa com a acadèmic a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. Cambó és nomenat ministre d'Hisenda. El cap de govern Eduardo Dato és assassinat per activistes catalans.

• **1923:** Mor a Barcelona, el 27 de desembre.

Dictadura de Primo de Rivera. Es prohibeix el català a les escoles.

Després de la Gran Guerra, es reconstitueix la Segona Internacional.

2. Reus i el modernisme

2.1. El Modernisme

El modernisme és un moviment europeu que es manifesta a Catalunya, i fa que sigui un dels moments més importants, en l'aspecte arquitectònic. Juntament amb el romànic i el gòtic constitueixen el tresor artístic del país. Aproximadament, el modernisme s'iniciaria amb l'exposició Universal de Barcelona del 1888, i finalitzaria amb la mort de Gaudí el 1926.

Vidriera de la Casa Navàs.

Aquest gran manifest del modernisme a Catalunya, s'explica, en part, per les circumstàncies, socials i polítiques per les quals va passar Catalunya. Era l'únic país peninsular que havia continuat la revolució industrial a ritme europeu. Gràcies això, havia adquirit una personalitat econòmica i cultural pròpia. La Renaixença amb la seva doble motivació, espiritual i econòmica, va iniciar tota la restauració del país: va fixar i actualitzar la llengua, les fundacions acadèmiques, la

Universitat, la investigació científica, l'ensenyament els museus, la direcció econòmica, i naturalment una expressió artística pròpia que fos autòctona.

L'arquitectura modernista a Catalunya significa, la modernització de les tècniques de construcció (utilització de materials prefabricats, ús del ferro en estructures, entre d'altres) juntament amb tècniques tradicionals com l'ús de la fabrica de maó, vist.

És una arquitectura que destaca per la seva gran ornamentació, i la cura de tots els detalls tant en interior com en l'exterior. Destaca el mobiliari, la marqueteria, les vidrieres, els mosaics, la forja, etc...

En resum, en l'estil modernista, diríem que predomina la corba sobre la recta, l' asimetria, ús de motius vegetals i naturals per ornamentació.

Fins aquí, he parlat només del modernisme com a arquitectura, però l'estil modernista tingué una complicitat amb els àmbits del teatre, la música i la literatura. S'estengué, impregnà el gust d'un ampli ventall social i es convertí en un estil popular i molt arrelat.

Es coneix a d'altres països com a Art Nouveau (França i Bèlgica), Modern Style (Anglaterra), Tiffany (EUA), Jugendstil (Alemanya), Sezessionstil (Àustria) o Stile Liberty (Itàlia). En cada país té unes connotacions diferents, encara que tenen certa relació i se'ls reconeix com a part del corrent.

2.2. Reus, segona ciutat de Catalunya

Al voltant del 1900, Reus era després de Barcelona, la ciutat més important de Catalunya, una ciutat industrial i comercial, on hi eren presents molts oficis preindustrials i en què l'agricultura i la indústria tèxtil eren els principals motors de dinamització econòmica.

Aquest fet explica, que sigui una de les ciutats amb més valor arquitectònic modernista.

Tot i que Gaudí és el màxim representant del modernisme, i a la vegada nasqués a Reus o Riudoms (motiu de discussió a la zona), no en tenim cap representació arquitectònica a Reus.

La figura més important de l'arquitectura de Reus és Lluís Domènech i Montaner per les seves obres i pel mestratge, que va fer que es seguissin les seves línies, posteriorment al inici de les seves obres.

A Reus però durant el 1900, no hi havia una bona època constructiva. Es patien les conseqüències de la fil·loxera, que va arrasar amb el conreu de les vinyes i també les provocades per la sobreproducció de les indústries tèxtils. Però algunes famílies amb alt nivell econòmic, importants comerciants industrials,... promouen les primeres obres arquitectòniques modernistes en el moment àlgid del modernisme.

A mesura que entrem al segle XX, la situació econòmica millora a la ciutat, gràcies a la segona Guerra Mundial, que ofereix nous mercats i fa remuntar el comerç. Alhora, els conreus ja estan recuperats i tot plegat fa que es noti un augment de la construcció. La majoria projectades per Pere Caselles, deixeble de Domènech i Montaner.

De Pere Caselles, en destaca les obres: La Casa Miró (1904), Casa Abelló (1904), Institut Enològic (1910), i l'escola Prat de la Riba (1915).

2.3. Domènech i Montaner a Reus

Tot gràcies a l'amistat que tenia amb Font de Rubinat, va tenir el primer encàrrec a Reus: l'Institut Pere Mata (1897-1919). La obra més gran del arquitecte a Reus. Durant l'obra, es va crear un equip d'artesans que va ser clau per la difusió del modernisme a les obres de menor volum per tota la ciutat. Pere Caselles, arquitecte municipal, va ser principal col·laborador.

La Casa Rull es l'obra a Reus, posterior a l'Institut Pere Mata, de la que en parlaré en el capítol següent.

Cal que faci esment, de la principal obra de Domènech i Montaner a Reus, la casa Navàs. S'inicia al 1901. Una casa particular molt especial i una obra mestra de l'arquitectura modernista.

És un habitatge ideat per la nova burgesia, un pis còmode, i luxós i ple de ornamentació, una planta baixa funcional per a l'ofici de la família, venta de teixits. En el segon pis, les habitacions i serveis dels treballadors.

Les comoditats i riquesa d'espai també es conserven en la zona de servei de segona planta.

Casa Navàs, Josep Maria Alegre 2010

Posteriorment, va realitzar amb el seu fill Domènech i Roura: la habitatge i negoci per Fèlix Gasull, fàbrica de oli Casa Gasull (1911), mitgera de la Casa Rull, la Biblioteca Font de Rubinat, les reformes de la casa Llopis, i el desaparegut cinema Kursaal.

Foto: Cinema Kursaal

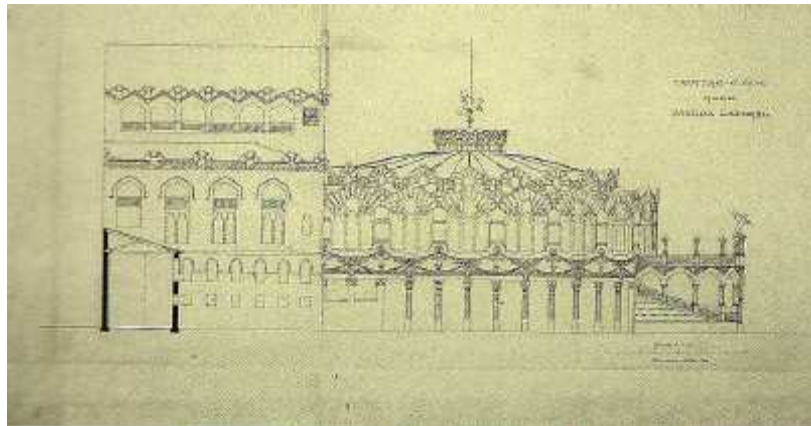
Autor: Desconegut

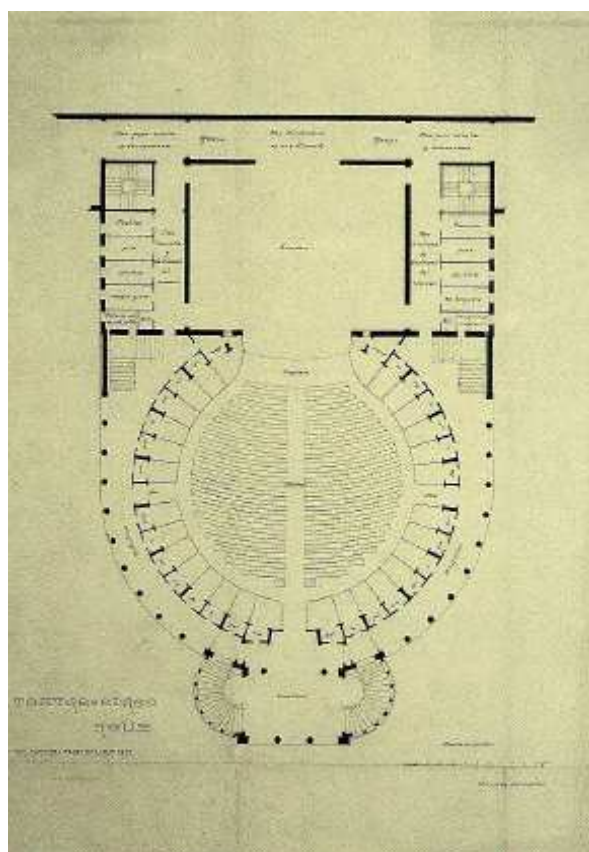
Foto: Cinema Kursaal

Autor: Desconegut

Li va quedar algun projecte per construir, el Teatre Circ.

Plànol del Projecte del Teatre Circ.

Plànol de platea del Teatre Circ.

2.4. Modernisme de Reus

En aquí, veureu les cases modernistes de Reus.

Les construccions de Caselles, un dels deixebles de Domènech, i un dels que han aportat més edificis modernistes. També en trobarem de Joan Rubió i Bellver, deixeble i col·laborador de Gaudí, i a Josep Azemar. Alhora també, les primeres construccions del fill de Domènech i Montaner, Pere Domènech i Roura.

Per ordre de construcció, trobem:

Període premodernista.

Casa TARRATS

	1892. Pere Caselles
	C/ Sant Joan, 11

Escorxador

	1893. Francesc Borràs i Soler - Pere Caselles
	C/ Del escorxador, 1

Casa HOMEDEDÉU

	1893. Pere Caselles
	Raval Robuster

Casa LLORENÇ

	1894. Pere Caselles C/ Monterols, 17
--	--

Casa SARDÀ

	1896. Pere Caselles Av. Prat de la Riba, 41
--	---

Període modernista:

Institut PERE MATA

	1898-1912. Lluís Domènech i Montaner Ctra. De L'Institut Pere Mata , 1
--	---

Casa RULL

1900. Lluís Domènech i Montaner

C/ Sant Joan 27

Casa PUNYED

1900. Pere Caselles

C/ Llovera, 47-49

Casa QUEROL

1901. Pere Caselles

C/ Llovera, 17

Casa BARTOLÍ

1903. Josep Subietas

C/ Llovera, 12

Casa LAGUNA

1903. Pere Caselles i Tarrats

C/ Monterols, 15

Casa MUNNÉ

1904. Pere Caselles

Casa ANGUERA

1905. Pere Caselles

Raval Robuster

Casa CODINA

1905. Josep Azemar

C/ Monterols, 30

Casa NAVÀS

1905. Lluís Domènech i Montaner

Plaça del Mercadal , 5

Estació ENOLÒGICA

1906. Pere Caselles

Passeig Sunyer 4-6

Casa IGLESIAS

1908. Pere Caselles

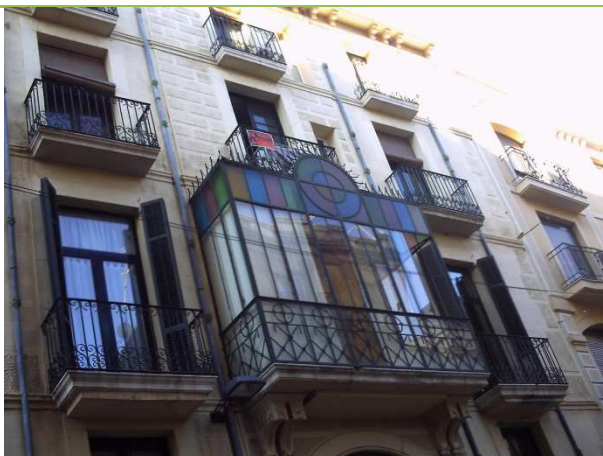
C/ Jesús, 3-5-7

Casa Dr. Sabater

1908. Pere Caselles

Raval Santa Anna, 16

Casa SAGARRA

1908. Pere Caselles

C/ Sant Joan, 12

Casa Tomàs Jordi

1909. Pere Caselles

C/ Llovera, 17

Casa PINYOL

1910. Pere Caselles

Plaça Mercadal, 17

Casa GRAU

1910. Pere Caselles

C/ Sant Joan, 32

Inici del Noucentisme:

Casa GASULL

1911. Lluís Domènech i Montaner. Pere Domènech i Roura
C/ Sant Joan, 29

Escola Prat de la Riba

1911. Pere Caselles
C/ Prat de la Riba, 36

Xalet SERRA

1912. Joan Rubió i Bellver

Carretera de Castellvell, s/n

Casa RAMÓN VENDRELL

1912. Pere Caselles

C/ Ample,

Casa FORNÉS

1914. Pere Caselles

Raval Santa Anna, 19

Casa SERRA

1924. Joan Rubió i Bellver

Raval Santa Anna, 23

Casa MARCÓ

1926. Pere Domènech i Montaner

Raval Santa Anna,

Dispensari anti-tuberculós

1926. Joan Rubió i Bellver

C/ Sant Joan, 38

3. Casa Rull. Història

Casa Rull, 1905.

3.1. Ubicació

Casa Rull és un dels vint-i-quatre edificis modernistes que es poden trobar a Reus. Aquesta, va ser construïda l'any 1900 per l'arquitecte Lluís Domènech i Montaner. El solar es troba concretament el carrer sant Joan número 27, Situat davant del antic hospital Sant Joan.

La Casa Rull, és declarada per la Generalitat de Catalunya el 16 de novembre del 2004, com a bé d'interès cultural, en categoria de monument històric, i en delimita un entorn de protecció.

3.2. Propietaris

Pere Rull i Trilla, va encarregar a Lluís Domènech i Montaner una casa residencial. Pere Rull, era un notari molt conegut i prestigiós de l'època, i alhora es coneixien amb Lluís Domènech i Montaner, per qüestions polítiques. El fet de ser fundador de l'Associació Catalanista de Reus, i haver estat directiu, va fer que coincidissin i es coneguessin durant una assemblea Catalanista que es va celebrar a Reus, el 1893.

Durant la construcció de l'Institut Pere Mata, Pere Rull, que s'inicia al 1897, Pere Rull, era soci fundador de l'Institut, i aquest fet segurament va fer que tingués una relació estreta amb l'arquitecte, i a la vegada pogués contemplar la seva obra.

A partir de llavors, deuria sorgir la idea del projecte del seu habitatge.

Curiosament, l'ajuntament subhasta uns solars sense edificar davant de l'hospital, i va adquirir dues parcel·les. Adjudicat al 1 de juny del 1900, l'arquitecte va signar el projecte el 9, i el 15 es va demanar la llicència d'obres, que era concedida el 4 de juliol.

Un cop construïda, Pere Rull i la seva dona es varen traslladar a la casa. Anys després, amb la construcció de la Casa Gasull, va fer que les parets més elevades d'aquesta, el pati de la casa no hi entrés tant el sol, cosa que va fer que el tema arribés als jutjats. Ja que els nivells d'alçada permesos havien pujat molt, i a Pere Rull creia que el perjudicava. Tot i presentar denúncia, aquesta van ser denegades el 1916.

Va morir al 1921, i va deixar la Casa a la ciutat amb l'obligació de bastir-hi un museu.

3.3. Museu Prim-Rull

La voluntat de Pere Rull, era que la Casa es destinés a Museu, però no va ser fins el 23 de març del 1933, quan l'ajuntament va aprovar la seva creació, a partir d'una proposta del conseller de Cultura, Francesc Abelló.

Fins llavors, l'ajuntament, l'havia destinat a sala d'exposicions i biblioteca, però d'acord amb les disposicions testamentàries del notari, al 1933, passà a ser el Museu Municipal Prim-Rull.

El Museu es trobava en ple procés de consolidació quan es va iniciar la primera revolta, que provocà l'inici de la guerra.

Durant la Guerra Civil (1936-1939), el museu es va convertir en un dels centres oficials de salvaguarda patrimonial coordinat per la generalitat. Però a causa del gran augment d'ingressos, es va traslladar el museu a la Casa Gai, que tenia més capacitat. Però poc després aquesta seu va ser greument afectada per bombardejos (1938).

I al 1939, la Casa Rull va tornar a ser Museu, que durant aquest curt període, havien utilitzat com a llar d'infants. La nova junta, va organitzar una gran exposició propagandística amb objectes.

La falta d'espai es va fer evident, i aviat va ser necessari buscar una seu més ampla.

Al 1954, es construïa un gran edifici a la plaça Llibertat que, en la planta baixa es podria ubicar les noves sales del Museu Municipal.

I finalment, al 1961, la Casa Rull, va deixar de ser el Museu Municipal, per passar a ser el Arxiu històric de la ciutat. Però al 1987, l'arxiu va ser desplaçat a la plaça del Castell.